

Johanneksen evankeliumin selitys 35
Joh. 11:17-44

Jeesus herättää Lasarusen kuolleista

Viimeksi jäimme Johanneksen evankeliumin selityksessä Lasarus kertomukseen. Jeesus oli saanut tiedon siitä, että hänen ystävänsä Lasarus oli vakavasti sairas. Jeesus ei kuitenkaan lähtenyt heti Lasarusta katsomaan, vaan jäi pariaksi päiväksi viivyttämään. Mutta lopulta hän lähti, tietäen, että Lasarus on kuollut.

Kun Jeesus tuli perille, hänelle kerrottiin, että Lasarus oli jo neljättä päivää haudassa. Betania oli lähellä Jerusalemiä, noin viidentoista stadionmitan päässä, ja monia juutalaisia oli tullut lohduttamaan Marttaa ja Mariaa veljen kuoleman johdosta (Joh. 11:17-18)

Tuo matka, 15 stadionin mittaa, on noin kolme kilometriä. Betania oli siis melkein Jerusalemin lähiö.

Varmasti kuollut

Se, että Lasarus oli maannut jo neljä päivää haudassa, saattaa olla sikäli merkityksellistä, että ainakin myöhemmän rabbiinisen opetuksen mukaan vainajan sielu leijui kolme päivää ruumiin lähetyvillä, toivoen, että josko olisi mahdollista palata ruumiiseen. Mutta neljäntenä päivänä sielu näki, että ruumis on alkanut mädäntyä ja luopui toivosta päästä takaisin ja meni tuonelaan.

Jos tuollainen käsitys oli juutalaisuudessa vallalla jo tuolloin, se voisi selittää omalta osaltaan sitä, miksi Jeesus viivytteli ennen lähtöään. Lasarus oli kuollut jo silloin, kun hän sai tiedon hänen sairastumisestaan, oli ollut kuolleena jo kaksi päivää. Mutta Jeesus odotti vielä kaksi päivää, ja niin tuli täyteen tuo neljä päivää, jonka jälkeen kaikki normaalin pidetty toivo sielun palaamisesta ruumiiseen oli mennyt. Näin hänen tekemänsä herättämishme tosiaankin todistaisi hänen jumalallisesta voimastaan.

Martta puhuttelee Jeesusta

Kun Martta kuuli, että Jeesus oli tulossa, hän lähti tätä vastaan. Maria oli silloin sisällä talossa. Martta sanoi Jeesukselle: "Herra, jos olisit ollut täällä, veljeni ei olisi kuollut. Mutta nytkin tiedän, että Jumala antaa sinulle kaiken mitä häneltä pyydät." (Joh. 11:20-22)

Tässäkin käy ilmi Martan ja Marian luonteiden erilaisuus. Luukkaan evankeliumissa kerrotaan, että Martta oli aktiivinen hääräilijä, joka piti huolta siitä, että vieraat saivat ruokaa ja oli puhdasta ja viihtyisää. Maria istui Jeesuksen jalkojen juuressa ja kuunteli. Tässäkin Martta huolehtii vieraan vastaanottamisesta. Maria istuu sisällä ja suree yksinään.

Martan sanoissa ei ole ehkä varsinaista nuhdetta Jeesukselle. Mutta ehkä hän ihmettelee sitä, miksi Jeesus ei tullut aiemmin, sillä jos hän olisi ollut läsnä, hän olisi estänyt Lasaruksen kuoleman. Silti Martta sanoo, että hän edelleen uskoo Jeesukseen ja siihen, että Jumala antaa Jeesukselle kaiken minkä hän pyytää.

Mutta uskoiko Martta, että Jeesus voisi herättää Lasaruksen haudasta? Ei ehkä sittenkään. Tämä näkyy tekstin jatkosta. Jae 33 kertoo, kuinka Jeesus käski ottaa kiven pois haudan suulta. Silloin Martta alkoi estellä: ”Herra, hän haisee jo.”

Ei Martta siis uskaltanut toivoa, että Jeesus voisi pyytää Jumalalta hänen veljensä kuolleista heräämistä.

”Minä olen ylösnousemus ja elämä”

Jeesus sanoi: "Veljesi nousee kuolleista." Martta vastasi: "Tiedän kyllä, että hän nousee viimeisenä päivänä, ylösnousemuksessa." (Joh. 11:23-24)

Martta ymmärsi Jeesuksen sanat ehkä yleisenä lohdutuksena, jotka oli tapana sanoa vainajan omaisille. Mutta siinä oli jälleen kyse Johanneksen evankeliumin usein kuvaamasta asiasta, siitä, että ihmiset ymmärsivät Jeesuksen sanat väärin. Martta ei ollut tajunnut, että Jeesuksessa jumalallinen ylösnousemusvoima oli jo läsnä, ihan tuossa tilanteessa. Näin Martan väärinymmärrys antoi Jeesukselle mahdollisuuden selittää tilannetta tarkemmin.

Jeesus sanoi: "Minä olen ylösnousemus ja elämä. Joka uskoo minuun, saa elää, vaikka kuoleekin, eikä yksikään, joka elää ja uskoo minuun, ikinä kuole. Uskotko tämän?" (Joh. 11:25-26)

Tässä on jälleen esimerkki Johanneksen evankeliumin ns. ”presenttisestä eskatologiasta”, josta tässä ohjelmassa on puhuttu aiemminkin. Lopun ajat eli eskatologiset ajat ja silloin toteutuva ikuinen elämä tai ikuinen tuomio eivät ole pelkästään tulevaisuudessa tapahtuvia asioita, vaikka ovat ne sitäkin. Iankaikkinen elämä Jumalan yhteydessä on läsnä Jeesuksessa, ja siksi sitä voi elää hänen kauttaan jo nyt. Vastaavasti viimeisellä tuomiolla saatava vapautus tuomiosta on läsnä jo nyt, tässä hetkessä. Se on läsnä Jeesuksessa ja sen saa omakseen, kun uskoo häneen.

Siksi Jeesus sanoo tässäkin: ”Minä olen ylösnousemus ja elämä”. Hän ei sano ainoastaan, että ”minä vaikutan kerran, maailman lopussa, ylösnousemuksen ja elämän.” Ei, vaan ne ovat jo nyt hänessä. Ja hänestä ja hänessä olevasta elämästä pääsee osalliseksi, kun uskoo häneen. Siksi Jeesus

sanoo tässä: ”Joka uskoo minuun, saa elää, vaikka kuoleekin, eikä yksikään, joka elää ja uskoo minuun, ikinä kuole.”

Henkilökohtainen usko

Tämä koskee meitäkin, jokaista meistä henkilökohtaisesti. Siksi Jeesus antaa sanansa käydä kohti jokaista ihmistä, henkilökohtaisesti. Hän sanoo meistä jokaiselle saman, minkä hän sanoo Martalle: ”Uskotko tämän?”

Sillä kukaan ei pelastu jonkun toisen uskolla, vaan hänen itsensä on uskottava, tultava Jeesuksen kasvojen eteen ja hänen sanansa eteen ja roikuttava siinä. Näin toteutuu hänenkin kohdallaan se, että ”joka uskoo minuun, saa elää, vaikka kuoleekin”.

Tietenkin on niin, että tällainen usko ei toisaalta ole pelkästään ”henkilökohtaista uskoa”. Se on nimittäin sitä samaa uskoa, jolla koko kirkko uskoo Jeesukseen, maailman vapahtajaan. Siksi kirkon usko voi kantaa kristittyä silloin, kun hänen oma uskonsa horjuu. Mutta tämä ei tee tyhjäksi sitä, että usko on myös henkilökohtainen vakuuttuneisuus. Se on suhde sinun ja sinun Vapahtajasi Jeesuksen välillä. Siksi hän sanoo myös sinulle, aivan kuin minullekin: ”Uskotko tämän?” Hän ei halua tentata meitä. Hän haluaa haastaa meidät uskonsuhteeseen itsensä kanssa, riippuvaisiksi hänestä ja hänessä maailmaan tulleesta pelatuksesta.

"Uskon, Herra", Martta vastasi, "minä uskon, että sinä olet Messias, Jumalan Poika, jonka oli määrä tulla maailmaan." (Joh. 11: 27)

Tämä on hyvä alku uskolle. Mutta ymmärsikö Martta uskossaan vieläkin, mitä Jeesuksen maailmaan tulo merkitsi; että ikuinen elämä oli jo nyt läsnä hänessä? Tuskin. Mutta Jeesuksen seurassa olo vaikutti sen, että hän sai kasvaa uskossaan. Ja se tapahtuisi pian.

Jeesus itki

Tämän sanottuaan Martta palasi kotiin, kutsui sisartaan Mariaa ja sanoi hänelle kahden kesken: "Opettaja on täällä ja kutsuu sinua." Kuullessaan sen Maria heti nousi ja lähti Jeesuksen luo. Jeesus ei ollut vielä saapunut kylään, vaan oli yhä siellä, missä Martta oli hänet tavannut. Kun juutalaiset, jotka olivat talossa lohduttamassa Mariaa, näkivät tämän äkkiä nousevan ja lähtevän ulos, he menivät perässä, koska arvelivat hänen olevan menossa haudalle itkemään (Joh. 11: 28-31)

Martta ja Jeesus olivat siis kohdanneet kylän ulkopuolella, jonne Martta oli tullut Jeesusta vastaan. Mariakin tuli sinne, kuultuaan Martalta Jeesuksen saapumisesta. Hänen mukaansa lähti paljon talossa ollutta väkeä. Tämä sai aikaan sen, että kohta tapahtuvalla ihmeellä olisi paljon todistajia.

Ehdittyään sinne, missä Jeesus oli, ja nähtyään hänet Maria vaipui hänen jalkoihinsa ja sanoi: "Herra, jos olisit ollut täällä, veljeni ei olisi kuollut." (Joh. 11:32)

Marian kommentti on aivan samanlainen kuin mitä hänen sisarensa Martan kommentti Jeesukselle oli ollut. Mutta nyt Jeesus ei kyennyt selittämään teologiaa, ei edes itseään koskevaa, maailman syvällisintä, pelastavaa teologiaa. Hän joutui liikutuksen valtaan.

Kun Jeesus näki itkevän Marian ja hänen kanssaan tulleet juutalaiset, jotka hekin itkivät, syvä liikutus valtasi hänet, ja hän kysyi: "Missä hänen hautansa on?" "Herra, tule katsomaan", he vastasivat. Jeesus itki. (Joh. 11:33-35)

Jae 11:35 ”Jeesus itki” on käsittääkseni koko Raamatun lyhin jae. Silti se on täynnä merkitystä, ja monen mielestä se on heille rakkain Raamatun jae.

Se kertoo, kuinka inhimillinen Jeesus oli ja on. Vaikka hän on täysin jumalallinen Jumalan Poika, joka tiesi oman ylösnousemusvoimansa, hän ei kuitenkaan ollut inhimillisten tunteiden yläpuolella. Hänellä on täysi ihmisyyys ja täyteen ihmisyyteen kuuluva tunne-elämä.

Ja vieläpä myötätuntoinen tunne-elämä. Sellainen hän on nykyäänkin. Me voimme miettiä, millaisella myötätunnolla parhain kuviteltavissa oleva ystävä suhtautuisi meidän tuskaamme ja suruumme. Jotain sellaista on Jeesuksen tunne-elämä yhä meitä kohtaan, sillä erotuksella, että se on todellista eikä mielikuvitusta. Siksi Jeesus tässä tilanteessa itki, eikä pystynyt selittämään Marialle samaa syvällistä, itseään koskevaa teologiaa, jota hän vähän aiemmin oli selittänyt Martalle, joka oli esittänyt hänelle saman kommentin: ”Herra, jos olisit ollut täällä, veljeni ei olisi kuollut.” Hän vain itki.

Herra, hän haisee jo

Juutalaiset sanoivat: "Katsokaa, kuinka rakas Lasarus hänelle oli." Mutta jotkut heistä sanoivat: "Kun hän pystyi avaamaan sokean silmät, eikö hän myös olisi voinut estää Lasaruksen kuoleman?" (Joh. 11:36-37)

Lasarus oli siis Jeesukselle rakas, niin rakas, että väkijoukkokin päivitteli. (Tässä yhteydessä on hyvä muistaa se, että Lasarus on tässä kertomuksessa myös eräänlainen vertauskuva jokaisesta kristitystä).

Väkijoukko muisti Jeesuksen edellisen ihmeen, syntymästään sokean miehen parantamisen. Ja kävi päivittelemään sitä, että miksi Jeesus ei ollut estänyt hänelle noin rakkaan ystävän kuolemaa.

Järkyttyneenä Jeesus tuli haudalle. Se oli luola, jonka suulla oli kivi. "Ottakaa kivi pois", käski Jeesus, mutta Martta, vainajan sisar, sanoi hänelle: "Herra, hän haisee jo. Hän on siellä nyt neljättä päivää." Jeesus vastasi: "Enkö sanonut sinulle, että jos uskot, saat nähdä Jumalan kirkkauden?" (Joh. 11:38-40)

Aivan mielettömän vaikuttava kohtaaminen, jota ei edes viitsi kommentoida! Paitsi ehkä sen voisi sanoa, että vaikka Martta oli sanonut uskovansa Jeesukseen, ei hän kuitenkaan oikeastaan ollut uskonut.

Lasarus herää takaisin entiseen elämäänsä

Kivi otettiin pois. Jeesus kohotti katseensa ja sanoi: "Isä, minä kiitän sinua siitä, että olet kuullut minua. Minä kyllä tiedän, että sinä kuulet minua aina, mutta minä sanon tämän näiden ympärilläni seisovien ihmisten tähden, jotta he uskoisivat sinun lähettäneen minut." (Joh. 11:41-42)

Jeesus oli siis jo aiemmin rukoillut Isäänsä, ääneti. Mutta nyt hän rukoili ääneen, jotta ihmiset tajuaisivat, mistä kohta tapahtuvassa ihmeessä oli kyse: se todistaisi, että Jumala tosiaan oli lähettänyt Jeesuksen maailmaan. Samasta syystä hän seuraavassa huutaa kovalla äänellä:

Tämän sanottuaan Jeesus huusi kovalla äänellä: "Lasarus, tule ulos!" Silloin kuollut tuli haudasta, jalat ja kädet siteissä ja kasvot hikiliinan peittäminä. Jeesus sanoi: "Päästäkää hänet siteistä ja antakaa hänen mennä." (Joh. 11:43-44)

Aika mieletön tapaus! Ajattele itse, miten olisit reagoinut. Jo mätänemistilassa oleva ruumis herää eloon ja kömpii ulos haudasta, hautaliinoin käärittynä! Siinä on ollut väkijoukossa sekavat tunteet: kauhua, täydellistä hämmästyä, iloa, tyrmistystä.

On huomattava, että Lasarusen herättäminen haudasta on periaatteellisesti erilainen tapahtuma kuin myöhempi, Jeesuksen oma ylösnousemus. Lasarus herätettiin takaisin tähän maanpäälliseen elämään. Tästä kertoo sekin, että hänen eläväksi tehty ruumiinsa oli hautaliinoin käärittynä ja hänet piti vapauttaa niistä. Kun Jeesus nousi kuolleista, hautaliinat olivat jääneet niille sijoilleen ja kasvoja peittänyt hikiliina oli erillään, omana kääronään. Vaikuttaa siltä, että Jeesuksen ruumis hävisi liinon läpi ja siirtyi uuteen olotilaan. Kun hän heräsi kuolleista, hän kykeni siirtymään paikasta toiseen yliluonnollisesti ja menemään lukittujen ovien läpi. Ja kuitenkin hänellä oli ruumis, eikä hän ollut mikään haamu. Tämän todisteeksi hän söi palasen leipää opetuslastensa nähden. Jeesus siis nousi kuolleista uuteen elämään, joka on ruumiillista mutta ei kuitenkaan samaa kuin tämä nykyinen ruumiillinen elämä.

Lasarus taas herätettiin takaisin normaaliin elämään. Hän kuoli joidenkin vuosien tai vuosikymmenten päästä uudelleen ja tarvitsi taas hautaliinoja. Nyt Lasarus odottaa lopullista ylösnousemusta, joka tapahtuu viimeisenä päivänä. Silloin Jeesus herättää hänet uudelleen, mutta nyt ihan toisella tavalla, sillä, jolla hän herättää kaikki kuolleet.

Silloin me saamme samanlaisen uuden ruumiin, kuin mikä ylösnousseella Jeesuksella itsellään on. Se ei tarvitse enää koskaan hautaliinoja, vaan elää iankaikkisesti.